

CULEGERE DE MELODII DE DANSURI POPULARE DIN DIFERITE REGIUNI ALE ȚĂRII, Editura C. G. M. București 1953.

Această culegere, publicată după război, reprezintă un început bine venit și meritoriu de umplere a golului datorit lipsei de publicații de acest fel.

Cele 74 de melodii (56 românești și 18 ale minorităților naționale), alese din Arhiva Institutului de Folclor din București, au răspuns necesității unei publicații cu caracter de popularizare a jocurilor populare, la îndemîna, în primul rînd, a instructorilor de jocuri populare.

În perioada anilor 1949—1952, perioadă în care Institutul de Folclor s-a ocupat îndeaproape cu îndrumarea echipelor artistice de amatori, majoritatea acestor echipe treceau printr-o criză serioasă, în care repertoriul de joc, forma unul din punctele principale. În special, echipele de joc sindicale și ale Căminelor Culturale de la orașe, erau lipsite de un repertoriu regional valabil, reprezentativ. Vechile manuale de dans popular folosite nu mai corespundeau noilor cerințe de reîmprospătare ale unui repertoriu devenit banal, datorită unei prea dese repetări ori folosirii fără nici o legătură a repertoriului regional local.

Materialul muzical din aceste manuale, notat de cele mai multe ori sumar, era cu totul neîndestulător, redînd melodiile schematic. Pe de altă parte, el ducea către sărăcirea repertoriului muzical, aspect cu totul fals față de bogăția melodică a jocurilor populare existentă pe tot cuprinsul țării. Astfel că prin publicația de față a fost pusă pentru prima oară la îndemîna echipelor de artiști amatori din țară, o culegere de melodii de jocuri populare, în cea mai mare parte transcrise după documente înregistrate sonor, reprezentînd notații amănunțite care dau la iveală melodică, cu toate subtilitățile ei caracteristice, greu și uneori chiar imposibil de redat fidel într-o notație nemijlocită de ajutorul aparatului de înregistrare.

Alegerea cu grijă a melodiilor frumoase, cu o melodică dezvoltată și caracteristică, reușește să dea volumului de față un caracter antologic. Bine selecționate, în ceea ce privește specificul regional, se observă preocuparea deosebită de a răspunde, pe cît posibil într-un mînunchi restrîns de melodii, și problemei foarte dificile a acestui specific pe întreaga țară.

Pentru a reda cît mai fidel melodia jocului respectiv, s-au dat și indicații ritmice ale acompaniamentului.

Cu totul nou și bine venită este notarea strigăturii specifice la jocul « Roata feciorilor » (reg. Baia-Mare) însoțită de bătaia ritmică a palmelor.

Culegerea prezintă însă și unele lipsuri care țin în cea mai mare parte de o superficială redactare a materialului în vederea publicării.

Deși în introducerea se specifică: « la fiecare joc s-a notat instrumentul pe care a fost executată melodia în momentul înregistrării », totuși la jocurile: « Alunelu din Dolj », « Chindioara », « Geamparale », « Hora la zece », « Joc Macedonean » etc. — în total 21 de jocuri — nu este specificat nimic. Probabil că acestea sînt melodii ce aparțin de Fondul Auxiliar al Institutului de Folclor, ceea ce ar fi trebuit menționat.

La jocul « Sîrbe oltenesci » este indicat instrumentul « Fluier oltenesc », ori știm că nu există un fluier specific oltenesc în nomenclatura instrumentelor populare.

Fără a știrbi cu nimic caracterul de popularizare al colecției, care de obicei nu cere date rigurose științifice, s-ar fi putut nota și informatorii (cîntăreții populari), ca o foarte mică mulțumire adusă contribuției lor artistice. De asemenea lipsesc numerele documentelor înregistrate, ceea ce ar fi ușurat mult identificarea lor în arhiva Institutului în momentul cererii ascultării lor. (Se cunoaște faptul vizitelor dese la Institutul de Folclor ale artiștilor amatori, instructori, jucători și instrumentiști, făcute în special în vederea audierii melodiilor jocurilor înregistrate).

La pag. 6, «Brîulețul ca în Muscel» este o frumoasă *melodie de brîu*, într-adevăr specific musceleană, însă tot în Muscel numele de «Brîuleț» cuprinde o melodie specifică, cu un joc special. Pentru Muscel, «Brîulețul» reprezintă un tip melodic cu totul deosebit (forma, osatură ritmică etc.). Controlată, denumirea de Brîuleț apare mai mult ca un diminutiv dat de către executant melodiei respective de brîu.

Tempo-ul nu este trecut unitar. De cele mai multe ori melodiile apar cu indicație metronomică însoțită de denumirea clasică (internațională) respectivă. Alteori însă, găsim numai indicația metronomică, ex.: «Hora la zece», «Joc macedonean» etc.; ori numai denumirea tempo-ului, lipsită de indicația metronomică, ex.: Geamparale, Citforma — joc macedonean, Ardeleana etc.

Alteori, ca la jocurile: «Schioapa», «Geamparale — joc macedonean», «Cucunița», «Măringhile», «Tropanca» (II), «Răcenița», găsim denumirea tempo-ului, în interpretarea românească; «Mișcat, vioi, iute», etc., iar la jocul Kaitarma indicația tempo-ului lipsește complet.

De asemenea denumirea tempo-ului însoțită de indicația metronomică prezintă inconsecvențe. *Allegro* apare cu valoarea metronomică (pătrime) = 120 («Alunelul înfundat») = 176, («Arcanul») (pătrime) = 180 («Ländler I) mai frecvent îl întâlnim cu (pătrime) = 136, = 138, = 140, = 152.

Întâlnim însă și celelalte tempo-uri. De exemplu: *Alegretto* de la valoarea metronomică (pătrime) = 100 (invirtita din Hunedoara) la = 126 («hora de la Botoșani», «Leușteanca», «Roata feciorilor»).

Molto allegro (aci alternînd deseori cu *Allegro-molto*!) de la valoarea metronomică (pătrime) = 156 («Corâgheasca») la = 176 («Ruseasca»), *Presto* de la valoarea metronomică (pătrime) = 180 («Poșovaica din Banat») la = 200 («Ciuleandra», «Argheleana» etc.) și în sfîrșit *Moderato* de la valoarea metronomică (pătrime) = 80 («Bota, Roata») la = 132 («Lasso Csárdás»).

Astfel trecută indicația metronomică, putem găsi aceeași valoare metronomică la două sau mai multe tempo-uri deosebite. De exemplu: *Allegro* = 176 («Arcanul»), trecut și la *Molto allegro* (Ruseasca = 176), sau *Allegro* = 180 (Ländler), trecută și la *Presto* (Posovaica din Banat = 180) sau *Allegro* = 120 (Alunelul înfundat) să fie trecut și la *Allegretto* = 120 (Fecioresca de pe Tîrnave) și chiar depășit, de *Allegretto* = 126 (Hora de la Botoșani etc.) sau același «Alunelul înfundat» cu valoarea metronomică = 120 *Allegro* depășit de *Moderato* = 132 (Lasso Csárdás) etc.

Ținînd seamă de aceste cîteva observații, colecția mai are meritul de a fi trezit interesul, mai ales în momentul ivirii unor greutăți de interpretare, instrumentiștilor (mulți dintre aceștia necunoscînd notația muzicală), pentru consultarea materialului muzical înregistrat și pus la dispoziție de către serviciul de îndrumare al Institutului de Folclor.

Publicarea acestei culegeri apare legată de o etapă însemnată în dezvoltarea mișcării artistice populare din R.P.R., contribuind la înprospătarea, îmbogățirea și îmbunătățirea repertoriului de jocuri populare al echipelor artistice de amatori.

Z. SULIȚEANU